

پنجابی بولی دا پھوکر " محمد آصف خاں " دے نظریے دی روشنی
 پیشوا وضع کرو۔

" پنجابی بولی دا پھوکر " دا لیروا:

" پنجابی بولی دا پھوکر " محمد آصف خاں دی پنجابی زبان بارے
 لسانیاتی غنقشے تے لکھدی کتاب ہے۔ بیٹری پائٹل پنجاب ادبی
 بورڈ ولوں ۱۹۹۶ء وچ شائع ہوئی تے ۱۶۵ صفحے نلے۔ اس
 کتاب وچ چار صفحوں نلے تے " پنجابی بولی دا پھوکر " بلجی
 صفحوں آے ۱۵۷ صفحے نلے۔ اس کتاب وچ پنجابی
 لول اک لیر (ریا) زبان ثابت کیتا گیا ہے۔

پنجابی اک غیر آریائی زبان

پنجابی اک غیر آریائی تے لیرانی زبان آے۔ ایہدیال جڑاں لیراں
 سال پہلے پنجاب دی دھرتی وچول کھنیاں نلے۔ لیراں لول
 دی گل آے کہ اہی لیرانی زبان لول دے باوجود ایہدی لول
 آریاں نال جوڑے جاندے نلے۔ حالانکہ آریاں دے آن لول
 لیراں پنجابی زبان نہ سگولے آریاں بلکہ تہذیب و ثقافت
 دی اچی جوڑی تے پنجا بولی لے۔ محمد آصف خاں نے
 ایہی کتاب " پنجابی بولی دا پھوکر " وچ ثابت کیتا ہے کہ
 پنجابی لول لول لیرانی تے غیر آریائی زبان آے۔ ایہی لول
 دی زبان آے جدوں ایہی دراوڑ تے آریاں تے وی نہیں
 س۔ اس واسطے پنجابی دا دراوڑی، ویدی، سنسکرت،
 لیراں یا اب بھرتش نال کوئی تعلق نہیں۔

پنجابی بولی دی مُڈھ بارے نظریات:

"پنجابی بولی دا پھونڈ" مضمون پنجابی زبان بارے راج گیل
نظریات توں شروع ہوندا ہے۔ جو جوہر بند آریا بولیاں وچ
پنجابی وی اک مٹی جانی ہے۔ پنجابی بولی دے بارے گیل
وہو وکھ نظریے راج گیل۔

پہلا نظریہ: "ویدی توں سنسکرت ہوندا ہے آری۔ سنسکرت توں
پانینی نے "آشادھیائی" راج گیل گھر دے سوال وچ طے کرنا۔
سنسکرت وچ آسار تارپی پیر پوجا مال دی سنسکرت وڈی وڈی
پیراٹ بن گئی۔ ایہ پیراٹر اٹھانہ جا کر اپ بھرتش وچ
وٹ گئی۔ ایہ دے توں اجولیاں بند آریا بولیاں نے جم
لیا۔ پنجاب وچ پنجابی، سندھ وچ سندھی، بنگال وچ بنگالی
وغیر۔"

دوجہ نظریہ: "بند آریا بولیاں سدھیال ویدی دے لکھو
جھیاں نیں۔"

تیسرے نظریہ: پنجابی اک غیر آریا بولی ہے۔

پہلے دو نظریاں دی مخالفت:

لکھاریاں نے سوچھواناں دی وڈی گئی پہلے دو نظریاں دے
حق وچ ہے پیر محمد آصف خاں اونیال نال اختلاف کردے نیں
کوئی جے کوئی وی زبان و جھیاں زبانوں توں نکلے۔

ایں پیر وی کیوں جے پیر زبان دا ایسا سانی ڈھائی ہوندا ہے
تے صرف لفظی اشتراک دی بنا جی بنیاد تے اک زبان
توں دوجی زبان توں نکلے نہیں کیا جا سکدا۔ ایں پہلے ایہ
کہنا کہ ویدی توں سنسکرت، سنسکرت توں پیراٹ، پیراٹ

لؤلؤ اب بھرتش تے اب بھرتش لؤلؤ پنجابی، تھکلی تے تھی
 وجود وج آتیاں، بالفل غلط تے بے بنیاد گل اب
 دفعہ نظر تے پنجابی تے موجود تے آراوی بولیاں وی
 زباں وچوں لعلیاں تلم، وی غلط اب لؤلؤ تے اسبے بولیاں
 گراہردے اعتبار نال سنسکرت لؤلؤ بالفل اگ تلم۔

محمد آصف دایچی نظر تے حرف وچ دلائل:

محمد آصف خاں دایچی نظر تے حرف وچ تلم۔ اوہ پنجابی لؤلؤ
 اب غیر آراوی زباں تے تلم۔ اوہناں مہوناں وچ اب
 تے شمار دلائل تے تلم لؤلؤ اوہناں دی گل لؤلؤ ثابت
 کردے تلم۔ مثلاً وادی سندھ تے سرگھو تے کھنڈرات
 دی دریافت، آریاں لؤلؤ پیلے تلم، آسٹریا تے دراوڑ
 لعلیاں دیاں پنجاب وچ آنا، رگ وید وچ غیر آراوی لعلیاں
 دا ذکر، ویدی تے سنسکرت وچ غیر آراوی لفظاں دی موجودگی
 تے موجودہ زباناں دی غوی تلم ویدی تے سنسکرت نال
 غایاں حرف ظاہر کردا اب کہ ایہکے شروع لؤلؤ کوئی
 ترقی یافتہ تلم موجود تھی لعلیاں دی کوئی زباں تے
 لؤلؤ تے۔

میسریں آثار قدیمہ دی دریافت:

میسریں سائیاں میسرے موجودہ زباناں تے سنسکرت تے
 لفظی اشتراک دی بنیاد لؤلؤ پنجابی لؤلؤ آراوی زباں
 تے تلم، اوہناں تے سارے دعویٰ اوہوں اپنی تلم
 آپ مرگت تلم آثار قدیمہ تے ماسیراں تے دھرتی تے
 کھنڈرات لؤلؤ تے سارے دریافت تلم ماسیراں آریاں تے

آن لوں میلان تہذیب و ثقافت دی جوٹی ٹی سی۔ محمد آصف
خال آکھدے نیس:

”وہ ویں صدی دے بیسی دھاک وچ پنڈراں میلان
دے گھس وچ سرے پوٹے پنڈرا و سب دا پتہ لگیا۔ سرانے
کھولانے پنڈرا۔ وغیرہ دے کھنڈرات دی کھنڈرات اے اوہوں
بھے انسانی ڈھانچیاں تے نسلیات تے سائنیاں دے ماسیران
لوں لوں سرے لوں سوچن لوں مجبور کیتا۔ قل ایسے ای
نیں مڈی۔ وادی سوواں دیاں بھنیاں نے پنجاب دی انسانی
تاریخ لوں لکھاں ورھے پھیا تہہ بے کھنڈرا۔“

ماسیران نسلیات دی راٹ:

شروع شروع وچ ماسیران نسلیات دا خیال سی کہ سبھ ناول میلان
انسان دا جنم افریقہ وچ ہو یا اوہوں سے ساری دنیا وچ پھیلے
فیر خفیش پورا اگے ورھی۔ باندروگ انسان، انسانی کھولیاں
تے ڈھانچے بھنا شروع پوٹے تے پیرانی کھولیاں وچ تبدیلی
آئی۔ پنجاب وچوں میلان انسانی باقیات لوں ماسیران:
فرانس تے ہنری وکٹر دی خفیش منہ دے مجبور ہو گئے کہ وہ
سبھ ناول میلان صحیح انسان نے پنجاب دی دھرتی اگے ساہ پاسی۔
ایہی نیں سگوں پنجاب دے اراٹھائی صرحے وچ سا لوں اوں
اک نسل نظر آوندا اے ہنڈرا دنیا دے پورا کسی خطے وچ نہیں
ملا۔

ننگر پٹو، ۲ سٹریٹ تے دراوڑ قبیلے:

سرانے کھولا دے کھنڈرات دی کھنڈرات لوں پنک ٹک پنک پنڈرا
دا پتہ لگیا اے۔ پچھ لہرت وادی سندھ دی تہذیب لوں

بیرانی ہے۔ وہ 31 ہرت، کوٹ ڈیجی ڈی پمپھرت بھی ہرت
 2500 قبل مسیح ہے۔ ایتھوں دریاہت، یونان انسانی کو پڑیاں
 نول کچھ عالمال نے سراب کورا دے وسنیٹا نول 2 سرت، درواز
 باوہ نے نسلی گرویاں نال جوڈیا ہے۔ بن جہوں ماسرین
 نسلیات کے آثار فذعہ اپناپاں سارپاں غنفاں نول اس
 نیچے ف پینے نلس کہ سہ نالوں پیے انساں نے نیچا دی
 دھرتی آئے ساہ نیاٹ اوس نول نئی سوال پیدا ہووند نلس۔
 1- اپنے اصا سال کے جذباں دا اظہار اوہ کسراں کر دے سی؟
 2- کبھی اویدی کوئی زبان نلس سی؟
 3- بے اوید کوئی زبان سی کے کسری سی؟

غور کریجے کے سوال سوالاں دا جواب سہت سوکھا ہے کہ ایچ
 وسن والیاں دی زبان نیچا بی ای ہو سکدی ہے۔ جیوں ایتھوں
 دا انساں سہت بیرانا ہے اویدی زبان وی سہت بیرانی ہے۔
 نیچا بی دی دوویاں زبان نال کوئی ساچھو نلس۔ اوہ نال نیچا بی دی
 لفظاں نول اپنا کھنڈا ابریا ہے نہ کہ نیچا بی زبان نول صہم دنا ہے
درواڑی زبان:

محمد آصف، فال دے مطالق سہو نالوں لہلال درواڑا سی دھرتی
 آئے ماسری محمد آہلال دی شغل وچ آے۔ اوہ نال دی
 زبان نول درواڑی زبان داناں دنا گیا۔

آریا دی اویدی زبان:

دراوڑاں مگروں آریا سی دھرتی آئے آئے۔ اوہ نال دی زبان
 نول آریا دی یا اویدی آکھیا گیا۔ اوہ نال اویدی وچ "رگ
 وید" لکھی۔ آصف فال دے مطالق:

”فدیم پاکستان دی سیاسی، سماجی تے اقتصادی تاریخ لکھن
 لپے اس توں وڈی تے مہتر کتاب دنیا وچ پورا کوئی سواری
 نہیں سٹری لکوں۔ جے ایہہ کتاب سب سترھویں وچ لکھی گئی اے
سٹریٹ زبان:

کئی دسیریاں لسانیات، غلط فہمی دی بنا تے ویدی تے سٹریٹ توں
 او زبان جن دے نال پیر محمد مسرف خان نے ایہ کتاب لکھی اے کہ
 ایہہ دو توں آگے زبان نال نہیں۔ اوہناں ویدی تے سٹریٹ دا
 لفظی مطالعہ کر کے دسیا کہ سٹریٹ آریا اپنے نال نہیں لپا تے
 بلکہ ویدی تے دسی زبان نال دے ملاپ نال توں زبان وجود
 وچ آئی سی۔ آگے تے نہیں:

”سدرھی سا توں گل ایہہ کہ سٹریٹ اپنے زمانے دی اردو سی۔ نہیں
 آئی ای ویکھو تو کہ پاکستان دے کسی وی علاقے وچ اردو بولی نہیں
 جانی ایہہ بے باوجود ایہہ پاکستان دی ٹوٹی زبان اے۔ تے زیادہ تر
 لکھت پرت ایہہ وچ ای بیوٹی اے۔ دوجی گل اے کہ ایہہ
 وچ ڈیہر ساریاں دو جیاں زبان نال دی لفظی بولی ہوئی اے۔“

پرائز نال

سٹریٹ توں بعد پرائز نال داصر جہ آوندا اے۔ ایہہ اوہ زبان نال
 تیریاں بیدار ای ایہے بولیاں جانیاں سں یعنی غیر آریائی زبان نال پیر
 انیال بارے غلط نظریہ ایہہ کہ سٹریٹ وچوں لفظی نال
اب بھرتش:

پرائز نال توں بعد اب بھرتش دی واری آوندی اے۔ جیوں
 پرائز نال بارے غلط نظریہ قائم اے اجوں ای اب بھرتش وارے
 وی ایسا جاندا اے پرائز نال توں بھرتش اے۔ اب بھرتش توں

Date:

Day:

بعد انجلیاں بولیاں دا بڑا آندرا ہے۔

نیجالی زبان و ج صرف نے خود ایہلو:

مضمون دے آخری حصہ وچ محمد آصف، مقالے زبان دے دوہیم
 پہلو والے صرف نے خود بارے قل لئی ہے۔ صرف وچ افعال نے
 خود وچ گرامری بناوٹ بارے قل لئی جاندی ہے۔ ایہہ دوہوں دل
 کے ہیاں اکھوندے نکلے۔ لسانیاں دے جائیں جی مطالعہ
 صرف یعنی لفظی دی بنیاد نے اک زبان توں دوجی زبان
 توں لفظی ہویا ہیں اکھیا جاسدا لکوں۔ زبانان افعال دی
 لوڑ مطالعہ اک دوجے توں لفظ لیتیاں نے دیندیاں دیندیاں نیں
 ہند انجالی اولہ زبان ہے سبھی مژدہ مذہم زمانے توں نکل
 وچ بولی جاندی سی نے ایہی دوجیاں زبانان نال لفظی
 ساخہ مختلف قوماں دے آسے جیل توں پاروں ہے۔

نیجالی غیر آریائی زبان:

گنتر ایہہ کہ نیجالی نہ نے مندا یا دراوڑی گروہ نال لفظی دکدی
 ہے نہ ای آریائی گروہ نال لفظی دکدی ہے۔ ایہہ ادھوں
 وی موجود سی جوں ویدی نے سنسکرت بولن واپے آئے
 ایہہ ادھوں وی موجود سی جوں عربی، فارسی نے آئے
 بولن واپے آئے۔ سہر زمانا نال ایہہ جیل توں
 ہویا۔ سہر زمانا دا ایہو طریقہ ہوندا ہے۔ لفظی ساخہ
 پاروں ایہوں لئی لغاتی تہ نال جوڈنا نال لفظی جلاوٹے بنیاد
 قل ہے۔

مندی قل:

مندی قل ایہہ کہ محمد آصف خاں نے "نیجالی زبان دا بچو کٹر"

Date: _____

Day: _____

مجموعہ کے ذریعے ثابت کیا ہے کہ ماسکروں آن والیاں مہم
آ اور فوجی نجات کے قریب تہذیب و ثقافتوں کے متاثر
بیوروٹیفیر نے و سٹیاں۔ سنسکرت، ویدی، پراکرت
نے کہا وہی بنیادی نواں اپنی لفظی دہی یہ اس نواں متاثر
بیوروے بنا رہے سٹیاں علم لسانیات کے اسوالوں پاروں
اک زمانوں نواں دو جی زمانوں نواں نواں آکھیا واسکرا۔ بیوروے
صرف نے جو دے حوالے نال الیہ زمانوں اک دوسرے نالوں
انگ نلیں۔ بنیادی زمانوں دی قدامت نواں ثابت کر لئی
اوسیاں نے کتاب و ج منطقی نے علمی دراصل دے نلیں۔ اوسیاں
اپنے نواں بیوروے کو ج حد نظر رکھ کے تقابلی تحقیق و ادھت
اختیار کیا ہے مبرا لیز میں وریاں دے سارے شک و شبہ
دور کر دیندا ہے۔ اوسیاں واسلوب سادوں نے زمانوں ہ
بیان میں کھچواں ہے۔

